

ΡΟΤΤΕΡΝΤΑΜ – ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΟ

*Για πολλούς Ιστορικούς των πόλεων , το κτίσιμο μια «Νέας Πόλης» μπορεί να υποδηλώνει μια αποφασιστική στιγμή άσκησης εξουσίας μιας απολυταρχικής κεντρικής διοίκησης , στον ίδιο βαθμό κατα τον οποίο μπορεί να υποδηλώνει την ανένα αναζήτηση του μύθου της ιδανικής πόλης, μιας ουτοπίας....
(ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΥΔΗΣ)*

Στις 14 Μαΐου 1940 το ιστορικό λιμάνι της Ολλανδίας δέχθηκε τον πιο ανελέητο βομβαρδισμό του Δευτέρου Παγκόσμιου Πολέμου, απο την Ναζιστική πολεμική μηχανή. Χίλιοι νεκροί και ογδόντα χιλιάδες άστεγοι εκείνη τη μέρα.

Η πόλη καταστράφηκε ολοκληρωτικά.....

Αν πρόσθεσει κανείς άλλους εκατό βομβαρδισμούς από τα συμμαχικά στρατεύματα, κατά την επίθεση για την ανακατάληψη της πόλης, όπως επίσης και το τεχνητό πλημμύρισμα της για στρατηγικούς λόγους (η πόλη βρίσκεται χαμηλότερα από την στάθμη της θάλασσας) τότε καταλαβαίνει κάποιος ότι την επομένη της λήξης του πολέμου, στο Ρόττερνταμ δεν απέμεινε παρά μια ατέρμονη σωρός ερειπίων, μια «κοιλιάδα του Θανάτου».

Μέσα όμως από την στάχτη, τις λάσπες και το αίμα έμελλε να λάμψει το ανθρώπινο πνεύμα. Το Διαμάντι που σήμερα καταυγάζει τους γκριζους ορίζοντες της βορειοδυτικής Ευρώπης, πρόβαλε δειλά μέσα από την καταστροφή για να γίνει αιώσιος Φάρος – Σύμβολο της κατίσχυσης του ανθρώπινου πολιτισμού επί της φθοράς της ύλης.

Η εκδικητική manía της μισαλλοδοξίας έγινε έφεση δημιουργίας και νέοι Πολεοδόμοι και Αρχιτέκτονες από όλο το κόσμο, από το τέλος του πολέμου μέχρι σήμερα, εναποθέτουν τη φαντασία και δημιουργικότητα τους, υλοποιώντας το μεγαλείο που ανοίγεται μπροστά μας τώρα.

Παραφράζοντας την ρήση του ποιητή, στο Ρόττερνταμ ζεις το «θαύμα» κάθε στιγμή :

Η διαλεκτική σύνδεση του Υδάτινου με το Χερσαίο στοιχείο με κορωνίδα τις θαυμάσιες γέφυρες Erasmus και Willemsbrug,

Η Σηματοδότηση των Τόπων της πόλης με Μοντερνιστικούς Πύργους – Κτίρια που καθορίζουν την Τοπιογραφία του ορίζοντα και την Γεωγραφία του Πολεοδομικού συστήματος,

Οι ευφάνταστες Σχεδιαστικές λεπτομέρειες των Υλικών Στοιχείων που συνθέτουν το υψηλής αισθητικής περιβάλλοντα χώρο,

Η χρήση της τεχνολογίας αιχμής στην δημιουργία σημειολογικών τόπων,

Η δυνατότητα του χρήστη να συμμετέχει και διαμορφώνει τα δρώμενα της πόλης,

όλα συν-λειτουργούν και παράγουν αυτό που ο CHRISTIAN NORBERG SHULZ ονομάζει **Υπαρξιακό Χώρο**. Οπως γραφει ο ίδιος .....

«όταν εξετάζει κανείς την Αρχιτεκτονική αναλυτικά, αφήνει απ' έξω τον περιβαλλοντικό χαρακτήρα της, που είναι εκείνο από τα γνωρίσματα της το οποίο συμβάλλει αποφασιστικά στη δυνατότητα οικειοποίησης της από τον ανθρωπο. Είναι αυτο που του δίνει το αίσθημα ενός είδους υπαρξιακής ασφάλειας. Για να ξεπεράσω αυτή την αδυναμία εισήγαγα τον όρο «Υπαρξιακός Χώρος» . Ο όρος αυτός δεν προέρχεται από τη Λογική και τα

Μαθηματικά, αλλά είναι κάτι που περιγράφει τις ουσιαστικές σχέσεις μεταξύ του ανθρώπου και του περιβάλλοντος του.»

Ακριβώς αυτό που συμβαίνει στο Ρότερνταμ δεν μπορείς ούτε με κείμενα ούτε με φωτογραφίες να το αναλύσεις στην ολότητα του. Το «Πνεύμα του Τόπου» μπορεί μόνο να ΒΙΩΘΕΙ, μπορείς μόνο να το αισθανθείς, όντας μέσα στον χώρο καθεαυτό.

Το πιο χαρακτηριστικό παραδειγμα η πλατεία Θεάτρου που σχεδίασε ο **Adriaan Geuze** και η αρχιτεκτονική του ομάδα **West 8** όπου *«..... αποτελεί ένα σύστημα επικοινωνίας όπου η σκηνοθεσία του αστικού θεάματος, η οργάνωση των βλεμμάτων και ο σκηνογραφικός φωτισμός καθορίζει τον αστικό χαρακτήρα και την κουλτούρα της πόλης.»* (ΠΑΝΟΣ ΔΡΑΓΩΝΑΣ)

Από την άλλη, η Ίδια η Πόλη ανταποδίδει τον Ερωτα της προς την Αρχιτεκτονική και τους Αρχιτέκτονες. Τα Ινστιτούτα N.A.I. και `A.I.R. αποτελούν αστείρευτη πηγή Αρχιτεκτονικών δραστηριοτήτων, εκθέσεων, βραβείων, συζητήσεων και κριτικής, συγκομιδής Ιδεών, συνάθροισης καλλιτεχνών.

Είναι μια λατρεία προς τους Αρχιτέκτονες που όμοια της δεν υπάρχει σε άλλη χώρα ίσως για να βρούμε κάτι ανάλογο πρέπει να ανατρέξουμε στην Μπραζιλία της εποχής του Oscar Niemayer και Lucio Costa, στην Αρχαία Ρώμη του Αδριανού, στην Αθήνα του Περικλή ή στους Φαραώ της Αιγύπτου.

Το φιλόξενο αυτό περιβάλλον συγκέντρωσε πολλούς από του μεγαλύτερους συγχρονους αρχιτέκτονες όπως:

Ο **Rem Koolhaas** ηγετικό μέλος της ομάδας **OMA** που σχεδίασε, μεταξύ άλλων, το **Museum Park** και σε συνεργασία με τον **Yves Brunier** το κτίριο εκθέσεων **Kunsthal**
Ο **Joe Coenen** που σχεδίασε το κτίριο του Ινστιτούτου **N.A.I.**
Η Αρχιτεκτονική ομάδα **MECANOO** που σχεδίασε το **BOOMPJES PAVILION**
Ο **Adriaan Geuze** και η αρχιτεκτονική του ομάδα **West 8** που σχεδίασαν την Πλατεία Θεάτρου.

και τόσοι άλλοι επώνυμοι και ανώνυμοι, που ανακαλύπτεις σε κάθε γωνιά, σε κάθε χρηστικό αντικείμενο, σε κάθε Ιδιωτικό και Δημόσιο χώρο.

Φεύγοντας από το Ρότερνταμ αφήνεις πίσω μια κοινωνία χαρούμενη, πρόσωπα τόσο διαφορετικά από το συνήθως σκυθρωπό πλήθος της καπιταλιστικής έντασης, αισθάνεσαι ότι η πόλη αυτή θα σου λείψει, πιστοποιείς μελαγχολικά ότι:

« Τελικό και καθορισμένο στοιχείο της ζωής του κοινωνικού συνόλου η δημιουργία του περιβάλλοντος του » ALDO ROSSI

Βαγγέλης Μαυρονικόλας
Αρχιτέκτονας Μηχανικός Ε.Μ.Π.

ΣΧΟΛΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

1. Κυκλοφοριακό Σταθμός με φόντο τα διάσημα Cubic Houses και στο βάθος την Δημόσια Βιβλιοθήκη.
2. Αίθουσα Ελέγχου Θαλάσσιας κυκλοφορίας.
3. Η Γεφυρα Willemsbrug
4. Η Γεφυρα Erasmus από την θάλασσα
5. Κυρίαρχο ρόλο στην διαμόρφωση του αστικού τοπίου παίζουν τα κατακόρυφα στοιχεία. Τονίζονται ιδιαίτερα από τις εκτεταμένες υδάτινες επιφάνειες αλλά και τον επιπεδο προσχωσιγενή χερσαίο χώρο.
6. Οι φουτουριστικοί ελκυστήρες της Γεφυρας Erasmus
7. Η Γεφυρα Erasmus και το κτίριο Τηλεπικοινωνιών στο βάθος
8. Η Γεφυρα Erasmus και στοιχεία Μικροκλίμακας της πόλης
9. Γενικά σε όλη τη Πόλη ακόμη και σε κτίρια ήσσονος ενδιαφέροντος η ποιότητα σχεδιασμού και κατασκευαστικών ερημάτων είναι ψηλή.
10. Το Ναυτικό Μουσείο
11. Πεζόδρομος προς τον σταθμό και το κέντρο της Πόλης
12. Εμπορικό Κέντρο
13. Εκτεταμένο Δίκτυο Πεζόδρομων
14. Στο Κτίριο Τηλεπικοινωνιών μια τεράστια οθόνη LED εκπέμπει σε 24ωρη βάση - η ελαφρά κλίση του τεράστιου τοίχου «συνομιλεί» με την Γεφυρα Erasmus. Το κτίριο σε βραδυνή άποψη.
15. Άποψη του Κτιρίου Τηλεπικοινωνιών από την θάλασσα.
16. Το κύριο κτίριο του Ολλανδικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής (N.A.I.)

17-21 και 27-28 Στη πλατεία Schouwburgplein κτυπά η καρδιά του Ρότερνταμ. Ποτέ η πλατεία δεν είναι η ίδια. Ένα σύστημα προβολών θεατρικού τύπου που κινούνται με μηχανισμούς που θυμίζουν γερανούς του παρακείμενου λιμανιού, κινούνται ηλεκτρονικά με δυνατότητα ελέγχου από τον κάθε επισκέπτη της πλατείας. Η ίδια η πλατεία μετατρέπεται σε σκηνή θεάτρου όπου ηθοποιοί-συντελεστές είναι οι ίδιοι οι χρήστες. Θέατρο, Κινηματογραφικές οθόνες, φωτιστικά σώματα, παροχές και προβλέψεις ευέλικτες για κάθε είδους «happenings» καθιστούν την πλατεία ένα κοινωνικό χώρο με ανοικτή πρόσκληση για τον καθένα. Θεατές και θέαμα μια συνεχής αλληλεπίδραση.

22. Νυκτερινή άποψη του συγκροτήματος του Ολλανδικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής (N.A.I.)

23. Η Γέφυρα Willemsbrug με νυκτερινό φωτισμό.

24. Το νέο Θέατρο LUXOR.

25. Τα Cubic Houses

26. Η Δημόσια Βιβλιοθήκη

30-31. Νυκτερινές απόψεις της περιοχής του Κεντρικού σταθμού

32. Το Συγκρότημα του Ολλανδικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής (N.A.I.)

33. Η περίφημη οικία Vanboven (διατηρείται όπως και πολλά άλλα σημαντικά κτίρια των αρχών του 20^{ου} αιώνα) αποτελεί ζωντανό δείγμα της Αρχιτεκτονικής του πρώιμου μοντέρνου κινήματος.